

Борба

ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ВТОРНИК, 9 АПРИЛ 1968 г.

ГОДИНА XXV

БРОЙ 43 (2390)

ЦЕНА 2 ст.

ОРГАН НА ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА
ВКП. НА ОКРЪЖНИЯ НАРОДЕН СЪВЕТ
И ОКРЪЖНИЯ КОМИТЕТ НА ОТЕЧЕ-
СТВЕНИЯ ФРОНТ
ВЕЛИКО ТЪРНОВО

ИДЕ ПЪРВИ МАЙ! ДОСТОЙНО ДА ГО СРЕЩНЕМ!

НА ОТКРИТАТА ПЛОЩАДКА В ЗАВОД „ГЕОРГИ ТЕРЗИЕВ“

Едно от възловите места в завод „Георги Терзиев“ край Свищов, където до голяма степен се коват успехите на целия колектив, е цехът „Открита площадка“. Всеки ден близо петдесет души го огласят с жизнерадостна и припряна гълчава, за да отчетат в края на работния ден още една голяма стъпка към челното място в съревнованието.

Тук под галещите лъчи на пролетното слънце работници от различни специалности — кофражисти, арматуристи, бетонджии и др. подготвят разнообразни елементи за нуждите на строителството. Под ръководството на Кръстю Минков всеки ден в откритите складове на завода се прибавят нови количества завършени стоманобетонни детайли и материали — от коловозите за лозята до дванадесеттонните греди. Те биват винаги завършени не само предсрочно, но и с високо качество. Най-голям дял за тези постижения имат бригадите Петър Марков и Петър Йотов. През всеки работен час от дъня те са в помощ на всички. През техните очи и ръце преминава всеки детайл — от канализационните тръби и уличните бордюри до огромните покривни елементи за производствените корпуси на фаб-

рики и заводи.

В навечерието на Първи май многобройният, но работлив и стоголосен колектив си е поставил голямата задача — да осигури предсрочно и качествено всички заявени стоманобетонни конструкции за Химкомбината. Затова целият технологичен процес се следи и наблюдава зорко не само от непосредствените изпълнители, а и от специалистите и лаборантите Лилияна Касабова, Минка Йорданова и др. Най-сръчни и дисциплинирани от колектива, който всекидневно работи на откритата площадка, са Бистра Димитрова, Веселин Петков, Борис Иванов и др.

Благодарение на общите усилия на всички досега цехът не е „падал“ под 150 на сто изпълнение на плановите си задачи. Включвайки се във всенародното съревнование в чест на 25-годишния юбилей на свободата, колективът изпрати първото „пимесечие със 155 на сто изпълнение на производствената си програма. Затова и съревнованието не стихва, за да може празникът на труда — Първи май да бъде посрещнат още по-достойно.

Йордан ГРИГОРОВ

Трудолюбието и сръчността поставят младата работничка Божанка Симеонова от ДИП „Победа“ — Велико Търново винаги сред първенците.

Сн.: Н. КАЧАКОВ

С по-голяма тревога!

● КАМЕНСКИЯТ КООПЕРАТИВ ПРЕД СЕРИОЗНИ ИЗПИТАНИЯ.

● В БОРБАТА СЪС СУШАТА — ВСИЧКИ СИЛИ, ПЪЛНА ГОТОВНОСТ!

● ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ВИСОКИ РЕЗУЛТАТИ — СТРОГО СПАЗВАНЕ НА ТЕХНОЛОГИЧЕСКАТА ДИСЦИПЛИНА!

Оживели са сега просторните къщи на Каменския кооператив. Тревожни и съдбовни пролетни дни, когато и минутите са решаващи. Затова механизаторите от стопанството срещат изгрева и изпращат залеза в полето. Бързат. Сяат слънчоглед, захарно цвекло. Пръскат с хербициди избуялите тъмнозелени пшеници. И особено много са грижите за сентабата на царевичната.

Разговорът с председателя на стопанството Димитър Димитров е искрен, откровен. Понякога в неговите думи се чувствава истинска болка. Ние крачим редом с него в полето. Нагазваме в буйните посеви на пшеницата. За миг тревогата чезне. Но засухата е подгорчила и зажалвила вече първите листа. А в язовирите на стопанството има съвсем малко вода. Колкото за зеленчуците...

Ето и някои от блоковете, определени за царевичната. Краката потъват в меката, бухнала и все още влажна земя. И въпросът веднага изниква. Ще дадат ли определените за царевична 9000 дека планираните 706 кг среден добива. По пътя към тези успехи има много въпросителни, изпращат се много трудности. Ще бъдат ли преодолени. Председателят ги споделя откровенно:

— Осем хиляди декара от деветте за царевичната са под поливка, а водата...

Погледите се пълзят по една извирната лъна на язовира в Горски Сеноец. Какво ще може той... Есента стопанството не получи и достатъчно суперфосфат. И само на петина от площите бе внесена една част. После дойде, макар и не цялото количество. И сега, през пролетта, внасят и суперфосфат, и амониак, а селитра, защото при тези оскъдни количества вода за поливка едва ли биха могли да ползват селитрата после за подхранване.

Най-големият процент от царевичната ще се отглежда от комплексните бригади. Ръчният труд трябва да се сведе до ми-

нимум, продукцията да бъде по-евтина. А пневматичните сеялки за точна сентаба са само четири. Не достигат. Една идея за взаимопомощ се заражда. Може би сесидите от Стражица, които имат повече пневматични сеялки, ще помогнат. Още същия ден се състои първият разговор със Стражица. Да се надяваме на отзивчивостта на добрите съседи. А такава взаимопомощ биха могли да си окажат и други стопанства. Стига да има добра воля...

Семената почти са осигурени. Основен сорт ще бъде Висконсин — 641 АА. Една незначителна част от площите ще се засеят с югославски сортове. Семената от тях обаче не са получени. Сентабата започна и Окръжният кооперативен съюз ще трябва да помогне да се ускори доставянето им.

Може би липсата на достатъчно вода в язовирите е поддържала демобилизирано и е направило текущо подравняване само на незначителна част от поливните площи. Нямаме основните за отстъпване пред трудностите и за неспазване на технологичните карти. Колкото и недо-статъчна, водата трябва най-рационално да бъде използвана.

На трудностите, които се явяват по пътя за постигането на планирания висок добив от царевичната, каменските ръководители и специалисти, механизатори и кооператори следва да отговорят с изключителна загриженост, с още по-голяма оперативност, с извършване най-качествено на всяко агротехническо мероприятие, като не допуснат никакви компромиси, никакви нарушения на технологичната дисциплина. Трудностите, колкото и да са големи и тежки, до значителна степен могат да бъдат преодоляни и честта на каменските стопани-зърнопроизводители в навечерието на славния юбилей на свободата достойно да бъде защитена.

Генчо МУСИНСКИ

ВОЙНАТА ВЪВ ВЬЕТНАМ

ЛОНДОН, 8 април (БТА). — Виетнамската агенция ВИА съобщава, че при боевете срещу американската база Кхе Сан, станали през четирите дни до събота включително, патриотичните сили са убили 144 войнници, повече от които са американци, сбили са 16 самолета и хеликоптера.

Гигантските американски самолети „Б-52“ извършили в края на миналата седмица осем бомбардировки в района южно от Кхе Сан в долината А Шау, където се предполага, че се намират складове за боеприпаси на патриотичните сили.

През последните няколко дни в най-северните провинции на Южен Виетнам отново избухнали ожесточени боеве. Най-голямо било сражението близо до крайбрежната американска база Да Нанг. Сражението станало на

8 км източно от селото Ан Хоа и продължило 4 часа. Американците извикали на помощ артилерия.

През изминалата нощ патриотичните сили подложили на обстрел четири военни инсталации в Южен Виетнам, взривили три важни моста по шосе номер 1 близо до Фан Ранг, на 257 км северозточно от Сайгон.

Както съобщава агенция ВИА, позовавайки се на агенция „Освобождение“, през март частите от народните въоръжени сили за освобождаване са извадили от строя 2200 американски и 2000 маринетни войнници в сектора Сайгон—Гиа Дин. Освен това са унищожени 60 самолета, 220 танка, голямо количество муниции и бензин.

Американската авиация продължава нападенията си над гъсто населени райони в ДР Виетнам, южно от 19-тия паралел. Според съобщение на агенция ВИА, при нападението над провинция Куанг Бин, близо до демилитаризираната зона, бил свален един самолет.

НЕГЪРСКИТЕ ВЪЛНЕНИЯ В СЪЕДИНЕНИТЕ ШАТИ

НЮ-ЙОРК, 8 април (БТА). — Вълненията, обхванали Съединените щати от петък насам след подлото убийство на д-р Мартин Лутър Кинг, заляха 60 града в 22 щата. Досега, според още неофициални данни, са убити 25 души, стотици са ранени и десетки хиляди — арестувани, нанесени са щети на стойност стотици милиони долара.

В много щати обявеният полицейски час продължава да е в

НЕОБИЧАЙНО ОСКЪДНИТЕ валежи през зимата и засушаването през настоящата пролет ни заставят да се залагваме на сериозна работа за използване на всички водозточници и без отлагане да започнем да поливаме. В момента остра нужда за вода изпитват всички култури. Това разбират добре стопанските ръководители на село. В разговори с тях се чува тревога, но тя все още продължава да остава зад стените на канцелариите.

Ние поехме голямо задължение — да се борим за 650 кг царевича, за 375 кг пшеница, за високи добиви от слънчогледа, фасула, захарното цвекло, зеленчуците и овощните дървета. Във всяко стопанство са разработени конкретни планове за поливане на всеки декар поливна земя. В действителност обаче всичко все още остава в сферата на теоретизирането. Нима с друго може да се обясни фактът, че в ТКЗС — Ресен са почистени едва 32 на сто от каналите. Има много дървета, в които в момента значително количество вода тече покрай люцерни и площи, засети с есенници, покрай годови насаждения. Тази вода обаче не се използва. Свободно тече водата по коритото на Росица след с. Бяла черква, а тя би могла да се включи в десния

НА ПОЛИВАНЕ!

напоителен канал на Росишката напоителна система — да осигури вода на стопанствата в Михалици, Ресен, Поликраище, Полски Тръмбеш и др. От днес ще влезе в действие и Хотинишката система. Нужно е да се вземат бързи мерки и да започне масово напояване на ягодите, люцерните, на есенниците, на захарното цвекло.

Примерът на долооряховчани, които вече поляха над 300 декара захарно цвекло, десет декара ягоди, показва, че при добра организация може да се полива. Повече от 260 декара поляха и в Караисен, там вече поливат и люцерна, а в Полски Тръмбеш пристъпват към поливане на пшеницата.

Крайно време е да се преодолее инертността и умуването и да се пристъпи към конкретни дела. Бързо да се почистят каналите, да се извършат обливанията им, за да се оползотвори напълно всеки литър вода.

ДА СЕ ПОМОГНЕ НА ЧОВЕКА ДА СТАНЕ ПО-ДОБЪР

В събота в сградата на Окръжното управление на МВР се състоя пресконференция, на която присъстваха журналисти от окръжния вестник „Борба“, кореспонденти на централния печат, редактори на многотиражни вестници, радиопрограмни ръководители.

Началникът на Окръжното управление на МВР — полковник Атанас Димов запозна представителите на печата и радиопропагандата в окръга с проблемите, които имат да решават органите на МВР.

Той изтъкна, че цялата своя работа органите на МВР водят под девиза, издигнат от Ленин: „Трябва да се помогне на човека да стане по-добър!“

На срещата между журналисти и работници с органите на МВР се води разговор по всички тези проблеми и се обсъжда необходимостта от още по-тесна връзка помежду им, от още по-умелото съдействие на печата във високо отговорната задача — с всеки ден и всеки час да стават хората по-добри, честни, правили.

Дневни * ВЕСТИ

ТРАДИЦИОННАТА СРЕЩА на елечани живущи в столицата, се състоя в събота вечерта в зала „България“ в София. Над хиляда души от столицата и гости от Елена бяха приветствувани от Станю Сираков.

Председателят на Градския народен съвет в Елена — Христо Недялков запозна присъстващите с бъдещото икономическо развитие на Елена.

КНИЖАРНИЦАТА ЗА СЪВЕТСКА ЛИТЕРАТУРА във Велико Търново от вчера разполага с екземпляри от 200-томното издание на „Всемирная литература“ и „Атлас анатомии човека“, който ще излезе в 3 тома. Там се записват абонати за тия и други издания.

ПЪЛНА ПОДКРЕПА НА СПРАВЕДЛИВАТА БОРБА НА ГЕРОИЧНИЯ ВЬЕТНАМСКИ НАРОД

Пътят към мир във Виетнам днес въълнува цялото прогресивно човечество. Варварската война на американските империалисти всеки ден нанася безброй щети и страдания на вьетнамския народ. Продължаването на безразсъдните бомбардировки над мирните градове и села на Демократична република Виетнам разширява пожара на войната, заплашва световния мир. Затова човечеството е гняв и възмущение осъжда всеки агресивен акт на американската военщина и с радост посреща всеки лъч на надежда, откриващ пътя към мира във Виетнам.

Президентът на САЩ Л. Джонсън оповести решението си за частично прекратяване на бомбардировките над територията на Демократична република Виетнам. По този повод правителството на ДР Виетнам веднага излезе с декларация, в която заявява, че е готово да назначи свой представител, който да влезе в контакт с представител на САЩ и да се обсъди въпросът за безусловното прекратяване на бомбардировките и на всички военни действия на агресора срещу Демократична република Виетнам, за да могат да започнат преговори.

Тази декларация на правителството на ДРВ намери гореща подкрепа в миролюбивите страни. Правителството на СССР, на Полската народна република, на Унгарската народна република и др. изразиха пълна подкрепа на готовността Демократична република Виетнам да преговаря със САЩ. В своята декларация и правителството на Народна република България подчертава, че декларацията на ДРВ е здрава основа за разрешаване на вьетнамския проблем.

В декларацията на българското правителство се сочат яс-

но причините, които заставиха Джонсън да дойде до подобно решение. „Безспорните успехи на въоръжените сили на Националния фронт за освобождение на Южен Виетнам и на целия вьетнамски народ, острата критика на световната общественост — включително и на правителствата на някои страни-членки на НАТО, сериозните вътрешни трудности и недоволства, произтичащи от безнадеждната перспектива на агресията във Виетнам, заставиха правителството на САЩ да обяви частично прекратяване на бомбардировките над ДР Виетнам. В същото време обаче въоръжените сили на САЩ продължават военните действия над значителна част от територията на Демократична република Виетнам.“

В декларацията на нашето правителство ясно се посочва главното условие, което може да доведе до уреждане на вьетнамския въпрос. „Ако правителството на САЩ действително се стреми към политическо решение на вьетнамския проблем, трябва преди всичко да пристъпи към пълно и безусловно прекратяване на бомбардировките и всички други военни действия срещу Демократична република Виетнам. Това е единствено правилният реалистичен път към преговори за спиране агресивната война в Югоизточна Азия, път към нормализиране на обстановката в този район и към укрепване на световния мир.“

Трудещите се от нашия окръг горещо подкрепят декларацията на правителството на НР България. В нея, в усилията на правителството на ДРВ и всички миролюбиви сили, те виждат единствено правилния път за прекратяване позорната война в наши дни, сигурния път към мира.

Съпругата на д-р Кинг ще замине днес за Мемфис, града, където той бе убит, за да вземе участие в похода за защита на гражданските права.

У ТАН В ХОЛАНДИЯ

ХАГА, 8 април (ТАСС). — Генералният секретар на ООН У Тан вчера пристигна на официално посещение в Холандия.

След пристигането на летището У Тан се отправи за Хагския дворец на мира, където се помещава сега Международният съд на ООН. Пред сградата на двореца генералният секретар на ООН бе посрещнат от повече от

4000 жители на Хага и на други холандски градове, събрали се на траурен митинг по случай трагичната гибел на видния борец за права на негрите Мартин Лутър Кинг. На митинга произнесе кратка реч У Тан. Той заяви, че расовата дискриминация е „една от най-ужасните видове дискриминация“. Генералният секретар на ООН даде висока оценка на обществената дейност на Мартин Лутър Кинг, като подчерта, че той бе „човек на мира“, който активно се бореше за права на човека и винаги се стремеше към взаимно разбирателство между хората.

Части от Народоосвободителната армия на Южен Виетнам, решили да се борят до пълна победа.

НА СТРОИТЕЛНИТЕ ОБЕКТИ

Големите задачи, които се поставиха през 1968 г. пред строителите, изискват рязко подобряване на политико-възпитателната работа сред строителите. Партийната организация при Стройрайона в Горна Оряховица прави нужното в това отношение. На събрание се отчита успехите и допуските слабости през миналата година, приеха се мероприятия за подобряване на масово-политическата работа. През януари и февруари, съвместно с профкомите станаха срещи по въпроса за пълното използване на работното време и за повишаване производителността на труда. Състояха се събрания по създаване на нова организация на труда. Разяснено бе кое налага корекции на нормите и премията към многофакторни заплащане. На тях бяха направени ценни предложения за подобряване организацията на работа, поточното снабдяване на обектите с качествени материали и оказване на техническа помощ на обектовите ръководства.

Партийната организация прие мероприятия за подобряване организацията на труда, разгаряне на социалистическото съревнование, разгръщане на широк фронт движение за комунистически труд, популяризиране на положителния опит, подготовка на лични, бригадни и обектни обещания.

На обектите в района има изградени 45 бригади, които участвуват в движението за комунистически труд. От тях 16 са за поювали званието. На десет бригади бе даден паспорта на трудовата слава.

В резултат на всичко това за януари, въпреки неблагоприятното време, средното изпълняване на работното време за района е 18 дни, без престой. А за февруари то е 21 дни. За бригадите за

комунистически труд за този месец то е далеч по-голямо. Например бригадата на Любо Пенков, бетонджии, има 25 работни дни; тази на Пеню Иванов — 24 дни; на Славчо Недялков — 24 дни и т. н. Там, където работят бригадите за комунистически труд, са по-качествени строително-монтажните работи, икономията на дървен материал са по-големи. А от година на година техният брой се увеличава.

Под ръководството на партийното бюро, профкомите и организациите на движението за комунистически труд. Направиха се срещи с членовете на бригадите за разясняване на производствения план, поемането на обещания и сключване на договори за съревнование. Строителите поемат по-големи задължения за повишаване рентабилността на предприятието. Приеха се мероприятия за повишаване образованието и квалификацията на производствениците. През януари и февруари бяха организирани курсове с бригадирите за повишаване на тяхната квалификация. През март 71 бригади бяха удостоени с документа „МАИ-СТОР СТРОИТЕЛ“ по своята специалност. Прегледът помогна не само за развитието, което на стъпи сред движението, но и за неговото разрастване.

Съревнованието в района се води под знака на 25-годишния юбилей от победата на социалистическата революция в България. Заведена е книга-шафета на инициативите, в която се вписват предложенията на работниците и ръководителите за подобряване на работата. Изнасят се два пъти в месеца политинформации по актуални въпроси. Стремимостта на партийното, административното, профсъюзното и комсомолското ръководства е да не остане

нико един работник и служител извън съревнованието, да се води борба против безпричинните отсъствия, за изпълняване на работното време, за икономия от материали, за по-висока квалификация. Тая година най-малко 10 на сто от работниците ще преминат в по-горен разред.

Разяснихме пред колегията постановлението на Министерския съвет и Централния съвет на профсъюзите за предсрочно достигане равнището на петгодишния план. Много бригади и работници се стремят да завоюват „Паспорта на победата“ и юбилейната златна значка.

В анкетата, която организирахме, работниците поставиха въпроса за въвеждане на нова строителна техника, внедряване на научна организация. Много работници изразяват недогледите си от тухлите, които получават от ДИП „Мизия“ — Горна Оряховица. Те са нестандартни и некачествени. При зидането голяма част от тях се чулят.

Обобщавайки всички предложения, приехме мероприятия, които бяха обсъдени от партийната организация и на общо събрание. Те бяха раздадени на всички технически ръководители по обектите за изпълнение. В началото на март, по повод на анкетата и направените предложения, се проведе съвещание. Поставиха се въпросите за механизацията на отделните обекти, построяването на варово стопанство, на арматурен двор.

Строителите от района подлагат всички усилия в чест на 25-годишнината от социалистическата революция в България да изпълнят предсрочно годишната си програма.

Тодор ИОРДАНОВ
партиен секретар при Стройрайона

ПО ЛЪКАТУШНИТЕ ПЪТЕКИ

Разнолика, непрекъсната е борбата на българския народ за свобода срещу чужди и наши изедници. По време на тежкото османско робство из нашите непристъпни гори и шеметни балкани се разгаря мощно съпротивително движение. Над бащиното огнище, над люлката и гроба на десетки поколения Балканът пее хайдушка песен.

Дядо Благоев напълно оправдано писа: „От последните опити на останалите живи неопотурчени княжески и боярски фамилии до възраждането на България, към втората половина на XIX век, единствени представители на българската националност се явяват балканските хайдутини“.

Първоначално това движение се отличава с идейната си неяснота и с политическата си неорганизираност. Благодарение далновидността на патриарха на нашата национално-революционна идеология — Г. С. Раковски, това движение прерасна в организирано хайдутство, в четничество. Видният български хайдутин — извиси кралимарковска снага и глани бунтовник — „крило за клети сиромаси“, Раковски превърна нашето четничество в оръдие за въздействие върху народното съзнание за всеобща въоръжена борба. Само по лъкатушната и стръмната пътека на хайдушката и четническата тактика се стигна до стройната революционна система на безсмъртния Левски, до планово организирано общонародно въстание.

Българският хайдутин и до днес си остава един от най-пленителните и възбуждащи образи от нашите исторически борби, една от най-демократичните рожи на народната ни героична песен, образ-мечта.

Не случайно след Освобождението по време на монархията наши буржоазни учени избягваха да сочат изходния път на народа от фашизма, пътя на въоръжената съпротива, по подобие на славното хайдутство. Но въпреки това, няма младеж, няма верен народен син, който да не се е опивал от зеленото вино на хайдушките ни лесове; който да не се е понасял върху крилетата на хайдушката романтика на родните балкани и да не е обхващан властно от непреодолимата жажда да бъде хайдутин, волен горски син. Зелената кръв на горите кипеше в жилите на народната младеж, хайдушката романтика на българските песни и

Филип Тотю — волен хайдутин.

легенди живееше в духа и смелите борби на тази младеж. Фашистката клика не успя да асени легендарните образи на хайдутите-бунтовници в съзнанието на поколенията.

Като мътен планински поток, пенлив и буен, нашето хайдутско движение през цялото робство влияеше живителните си струи в пълноводната река на всеобщата съпротива. То стана образец за подражание и възбуждане на съвременното партизанско движение.

И действително минаха години на относително свободен живот. Горите и планините опустяха, спотаили спомени за славните хайдутини. Свободата на народа ни беше отново заграбена от наши и чужди потисници. Над родната земя надиснаха буруносни облаци, стана душно като в пеш. Верни помъци на хайдутите, народните партизани развяха свитите хайдушки знамена.

Горите и планините изтръпнаха от изненада, пробудиха се от новите чети, отреди и бригади — хиляди партизани и партизанки пълянаха по славните хайдушки пътеки на героичните прадеди. Върху винетата на българските песни и

ху челата на десетки народни синове по новому заблестяха легендарните имена на Чалдар и Страхил, на Ангел и Детелин, на Мануш и Дойчин, на Велко и Дончо, на Бойка и Караджата, на Панайот и Филип. В кървавия и безпопаден щурм против фашизма и мракобесие то образите на българските хайдутини оживяха с нова сила и релефно се открояха върху фона на българските планини, като възбуждаха народните партизани в борбата им на живот и смърт.

Мемоарите и спомените на десетки партизани са пълни с прочувствени редове за българските лесове и планини, крепители на размирния дух на поколенията. М. Яворски от Габровско-селишкия отред пише: „Балканът беше наш. Както в борбата за национално освобождение, така и сега той беше свободна територия...“ „След напрежението на изминатия ден наново ни обхвана спокойствието от мощността на родния Балкан. По колоната на отряда се чу говор: — Балкан, та пак Балкан!“

Особено здраво чувствуват връзката с хайдутството и Балкана партизаните от Трета софийска народоосвободителна

бригада „Чавдар“. Не случайно неин член — Желязко Колев — именува спомените си „По хайдушките пътеки“. Тук неведнъж творчеството му възбужда хвърля мислената връзка към легендарните хайдушки времена. Като говори за връх „Баба“ и си спомня за Филип Тотю, добавя: „Долу под нас шумеше гората. Някога в нея са се укривали гонимите от турската власт народни синове — хайдутите... Когато сега се движехме по тия места, се чувствувахме някак си окрили от подизлите на борбите за свобода — хайдутите, четниците и руските богатири“.

В редица произведения на поети-партизани звучат възбуждащи стихове за техните предходници — хайдутите, за гора-закрилица, за родните балкани. Поетът Иван Нивинин-Жаров от отред „Г. Генов“ не-принудено се обръща към пролетната гора:

„Горо ле, горо хайдушка,
бързо, листята развивай!
Стиксаме писани пушки,
младост в кръвта ни разливай!“
(Първа пролет)

В бойния марш „Черноморски партизани“ на 10 оперативна зона възкръсват спомените за хайдушките песни:

„Бойният им вик понесен
разбуди стария Балкан,
той хайдушката си песен
запа за подвиг замечан“...

Веселин Андреев на 28. I. 1941 г. под снежните склонове на Бежен изляз прекрасните си „Хайдушки нощи“, гдето с нова мощ и прелест зазвучаха хайдушки акорди за гората и планината.

Две епохи, два свята — две поколения, прадеди и внуци, хайдутини и партизани, възбуждани и ръководени от една велика идея — свободата. И днес родното хайдутство и безсмъртните подвизи на синовете му са неизчерпаем извор за социалистическо възпитание на трудещите се, на борческата ни младеж. Ето защо това прелестно движение, тези вечно млади и чисти в нашите млади поколения, строители и защитници на прекрасната ни родна земя.

Николай П. КОВАЧЕВ

ВОЙНИШКА РАДОСТ

Снимка: Т. КАПИТАНОВ

ДОНАБОРНАТА МЛАДЕЖ СЕ УЧИ

Пред профсъюзния дом на културата във Велико Търново е винаги оживено. Но тази вечер стотина младежи изхлуват в кинозалона с весела глътка.

Това са слушателите от университетта на наборника. Тук участвуват всички наборници, роде-ли през 1949 год., които не учат в средни учебни заведения, а са завършили различни професионални училища и курсове. Аспирантът по философските науки, другарят М. Ганчев изнесе беседа за нравственото и патристичното възпитание на младежта.

При входа някой от младежите шеговито подхвърля, че темата била философска и трудно ще ли да я разберат, но само уводните няколко думи бяха достатъчни и отлично подготвеният докладчик грабна вниманието на младежите.

Като гледа и слуша човек запяват в университетта на наборника, неволно си представя тези млади хора като утрешни непоколебими бранители на социалистическата ни родина. Младежите бяха така развълнувани, че ако се наложи, веднага биха тръгнали на бой с врага за свободата и добруването на народа ни.

Ив. Минчев

ВТОРАТА БЪЛГАРСКА ДЪРЖАВА (XII—XIV в.)

ИСТОРИЧЕСКИТЕ ОБСТОЯТЕЛСТВА доведоха третата владетелска династия на Втората българска държава да бъде и последната. Ако пред Търновския съюз е цялото си нетърпяло отлагане про-блем за татарската опасност и българската самостоятелност и благословията на Тодор-Светослав тя намерила шатливо за България разрешение, то при Шишмановци се изправила турската опасност и тя имала трагично разрешение за България, в което не малка е и вината на представителите й.

От втората четвърт до самия край на XIV в. за цели седем десетилетия Шишмановци били български царе. Това е периодът на пълното тържество на феодалните отношения: засилване на феодалната експлоатация над увеличаващите се за сметка на свободните селяни категории на

ДИНАСТИЯТА НА ШИШМАНОВЦИ

отроци, технители, власи) и свързания с това кипещ на остра класова борба; от друга страна — най-пълното разпокъсване на българската феодална държава. Протестът срещу експлоататорите придобива широк колорит на класовата борба: бягство от феодалните имена, като бегълците-селяни ставали отшелници или „разбойници“ и преди всичко размах на социално-религиозните учения и движения. Еретическите учения намират вече аудитория и сред плебса и богатите граждани на градовете. Богомилството било всички дотогавашни рекорди на влияние през вековното си съществуване. Появили се и други еретически отклонения от логиките на светите книги: адамитство, варлаамитство, живовичи и др. В този кипещ на духовна народна съпротива, църквата и държавната власт трябвало да мобилизират идеологията и институти за противодействие.

Ако безобидното за устоите на феодализма отшелничество било поощрявано, а исихазмът, в което учение принципите на единението, послушанието и смиреннието били умело използвани от църквата, за да го обяви дори за държавна религия, то срещу другите идеологически учения и движения влязъл в сила арсеналът на крутите мерки на църквата и църква. През 1350 и 1360 г. в столицата Велико Търново се

състояли църковни събори, които осъдили ересите и приели като официална държавна политика спрямо еретичните преследване, физическите наказания, изгарянето на кладбища.

Пълно било беззвучието на Шишмановци да се справят ила поне да ограничат сепаристичните прояви на българското боярство. Наистина краткотраен живот имали самостоятелното владение на Войска в Западно Средногорие, което Михаил Шишман успял да овладее и държавата на Момчил в Родопите, която загиняла под ударите на турските орли на Умур бег и ромейските изшественици на император Йоан Кантакюзин. Но българските земи в Македония окончателно се отделили, като в тях се обособили редица независими княжества: на Вълкашин и земите между Прилеп, Скопие и Призрен, на Углед — между Серес и Драма и др. В Североизточна Македония и Кюстендилската област се проследило обширното владение на синовете на деспот Делю Иван и Константин. Добруджа също заживяла свой самостоятелен политически живот — тук се разпоореждал като самовластен господар Балик, наследен от Добромир, а по-късно от Иванко. Сам българският цар Иван Александър съдействувал за разчленението на България: за да уреди възникналите усложнения около

престолонаследие, разделил значително намаленията снага на българската държава — на сина си Иван Срацимир дал във владение Видинската област, а на другия си син предоставил Търновската област.

Безотговорна пред поколенията е била външната политика на Шишмановци. Под този знаменател може да определим и политиката на балканските владетели. Вместо да се създаде здрав съюз срещу османските нашествия, балканските държави разпийвали остъжката си от сили във войни помежду си. Редува-ли се дребнави войни на България с Византия и Сърбия. От северозапад отново поновили натиска си маджарите. От Мала Азия напирали турците, а след 1352 г., превземайки първата си крепост на европейския бряг Цимле, започнали опустошителното нахлуване на полуострова. В края на XIV в. турците заличили от картата на Европа българската държава, а до средата на XV в. дошел редът и на другите балкански държави. Политическата неадекватност на балканските владетели най-ярко се проявила в привличането на турските орди като съюзници във войните помежду им. Най-напред се възползувал от тяхната помощ претендентът за византийския престол Йоан Кантакюзин. В неравната борба срещу призо-

ваните от него орди на Умур изгорял първият борец срещу турците — българинът-войвода Момчил. Вече като император Йоан Кантакюзин отчел грешката си с привличането на турците на Балканите и се постарал да я поправи. За тази цел той потърсил съюзници: около 1351 г. във Велико Търново пристига негово предложение с предложение до Иван Александър за създаване на флота, която да прергаде пътя на турците в Проливите. За построяването й трябвало да даде средства и българският цар. Себичността или по-право е да кажем некадърността на Иван Александър му попречили за прозрачността в този жест на византийския император. Иван Александър предпочел личното си споможение пред откритата се възможност да се прекесат в зародиш и навреме турските завоевания на Балканите. Под претекст, че турците са далеч от Велико Търново и че той би се справил с тях, ако заплащат непосредствено България, Иван Александър отказал. Жителите на столицата Велико Търново имали много по-подчертан политически усет от българския цар: при вестта за пратеничеството и щелта му, а и за отказа на владетеля, великотърновци спонтанно обкръжили двореца на Царевец, настоявайки пред царя да промени решението си. Съблятият се

народ бил разпръснат, съдебното решение останало да тежи във вековете на името на Иван Александър.

Едва когато турците се появили в Тракия, подлагайки на огън земите и на разруха крепостите й, балканските владетели направили първите си опити за коалиция. Но Иван Шишман се колебавел открито да се обяви срещу турците, византийският император си оставал само с обещанията, сръбските владетели частично се противопоставяли на турците. И следствието не закъсняло: при Черномон (1371 г.), София (1382 г.), Косово поле (1389 г.) турците подготвили за-леза на българската държава.

Характерно за времето на Шишмановци са големите културни достижения. С право времето на цар Иван Александър се нарича „Втори златен век на българската книжнина“. Западна част в безизходна централна власт поощрявала развитието на книжнината, за да укрепи разклатеното си положение вътре в страната и да възстанови международния си авторитет със създаването на патристични настроения. С оглед борбата срещу турската опасност. Въпреки тази изкуствено поддържана перспективна обстановка за величие, българският народ създал по времето на Шишмановци материални и духовни ценности, с които се прославили във вековете.

Христо КОЛАРОВ
асистент във ВПИ „Братя Кирил и Методий“ — Велико Търново
(Следва)

